

Scrisoare ambasadurilor in Romania ai unor tari membre UE si (sau) NATO

Perpetuarea corupției la nivel înalt și a gravelor ei consecințe, conspirarea în continuare a agențiilor poliției politice comuniste și controlul masiv exercitat de către agenții Securității mai ales în structurile puterii politice, în serviciile secrete, în Justiție, în mediul economic și bancar, corupția și celelalte deficiențe grave în funcționarea Justiției constituie, de mai mult de douăzeci de ani, principalele cauze din care România a fost și este departe de a fi un autentic stat de drept, democratic, cu o economie de piață funcțională. Întrucât am considerat că starea de lucruri la care mă refer s-a datorat și faptului că Uniunea Europeană și NATO, în particular principalele state euro-atlantice „partenere” ale României, au fost ele însele departe de a trata adecvat situația din România, la data de 19 februarie 2010 am adresat scrisoarea de mai jos ambasadurilor la București ai unor țări membre ale UE și / sau NATO.

La data de 24 martie 2010, am trimis scrisoarea ziarelor de limbă română din Statele Unite New York Magazin și Curentul Internațional, care au publicat-o integral. În țară am trimis-o Agenției Mediafax, care a refuzat s-o publice. Cotidianul.ro a publicat-o la data de 27 mai 2010.

Scrisoare ambasadurilor în România ai unor țări membre ale Uniunii Europene și / sau NATO

Excelență,

În ziua de 21 ianuarie 2010 presa de la București a informat¹ despre intenția unuia dintre ambasadorii în România ai țărilor membre ale Uniunii Europene de a adresa unele întrebări ministrului român de Externe în legătură cu o declarație publică a acestuia potrivit căreia România ar face „o tristă figură, dacă această povară pedagogică” (*a Mecanismului de cooperare și verificare al Comisiei Europene*) „va fi menținută pe umerii noștri”. Ambasadorul european și-a exprimat de asemenea preocuparea în legătură cu faptul că România este singura țară membră UE care nu a semnat Codul european de conduită privind achizițiile militare. În ziua următoare, pe 22 ianuarie, aceeași presă a făcut cunoscut faptul că ambasadorul Statelor Unite în România i-a mulțumit aceluiași ministru de Externe „pentru decizia Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT) de suplimentare cu 600 de militari a forțelor care acționează în teatrul de operații din Afganistan” (numărul acestora putând să ajungă, potrivit deciziei CSAT, la 1798 militari).

Cele petrecute în zilele din urmă au constituit un nou prilej (pe care de data aceasta am vrut să nu-l mai ratez) pentru a mă adresa Dumneavoastră în legătură cu două dintre chestiunile privind relațiile României cu UE și NATO, și în mod particular cu cei mai importanți aliați euro-atlantici ai României – chestiuni care în opinia mea au avut și au un impact deosebit asupra destinului acestei țări.

Desigur, logica relațiilor internaționale este complexă, chiar și la nivelul unor organizații precum cele amintite, din spațiul euro-atlantic, unde aceste relații cunosc o reglementare cel mai adesea detaliată – fiind prin aceasta mai puțin susceptibile de abordări diferite și unilaterale. Și totuși, este de înțeles, țările și guvernele lor au uneori, chiar și în asemenea spații, interese diferite în raporturile lor cu fiecare dintre celelalte. În cazul concret al relațiilor cu România, de exemplu, în urmă cu cinci ani această țară a fost pusă de aliații săi euro-atlantici între ciocan și nicovală: în timp ce UE solicita interzicerea adopțiilor internaționale, Administrația Bush exercita presiuni mari de sens contrar. Cu șapte ani în urmă, ca să mai dau și acest exemplu, în mod destul de asemănător au stat lucrurile și în cazul războiului din Irak și al participării României la el.

Pentru ca în ianuarie 2010, în timp ce aliații europeni se declară îngrijorați de faptul că Guvernul de la București ar putea denunța angajamentele luate la primirea în UE pentru reforme în justiție și combaterea corupției, agravând evoluțiile interne și așa problematice, aliații americani felicită călduros același Guvern pentru sporirea implicării, alături de ei, în războiul din Afganistan.

În opinia mea, dincolo de beneficiile de o importanță istorică pe care i le-a adus în anii de după 1990, atitudinea aliaților occidentali față de România a avut și continuă să aibă și

¹ Ziarul „Cotidianul”, „Ambasadorul suedez este surprins de poziția României față de monitorizarea pe justiție”, 21 ianuarie 2010

părțile ei problematice. La două dintre acestea voi încerca să mă refer cât voi putea mai concis. Ce vreau să spun în mod special referindu-mă la cele două chestiuni pe care vreau să vi le supun atenției este că, **din motive care par a fi ținut inclusiv de interesele particulare ale unor importanți aliați occidentali ai României, în această țară a fost încurajată să obțină și să păstreze puterea o elită politică nedemocrată și profund coruptă – provenind, în special prin Frontul Salvării Naționale și partidele formate din el, din eșalonul doi al regimului comunist și controlată masiv de Securitate.**

În legătură cu prima chestiune, din rațiuni de ordin politic și geopolitic ulterioare încheierii războiului rece (care de la un anumit moment au părut să devină mai mult un pretext), strategia „integrării euroatlantice” a României a relativizat aproape până la anulare criteriile aderării la UE și NATO – în special pe cele „politice”, dar și pe cele „economice” (iar aceasta și fără ca după momentul aderării să se urmărească de o manieră reală, consecventă și coerentă recuperarea restanțelor). Mai ales astfel se explică de ce și la această dată – după șase ani de aderarea la NATO și trei de la aderarea la UE – România continuă să aibă probleme serioase cu funcționarea autentic democratică, cu corupția la nivel înalt, cu justiția, cu restanțele serioase în reforma administrației publice și cu vulnerabilitățile unei economii de piață încă departe de a fi funcțională. În plus, a fost și este păbubitor pentru toată lumea că o țară cu problemele pe care România le are a fost pusă de puternicii săi aliați occidentali între ciocan și nicovală. Este excesiv să impui unui aliat precum România privatizări importante flagrant în detrimentul său ori să faci achiziții (de pe piața ta și prin proceduri adesea netransparente²) de bunuri și servicii – inclusiv tehnică militară, instalații pentru rachete etc, de ordinul miliardelor de euro, sume cu totul disproporționate în raport cu cheltuielile pe care acesta și le poate permite în beneficiul propriilor cetățeni pentru învățământ sau sănătate, de exemplu. În opinia mea, a fost și rămâne de asemenea excesiv ca Statele Unite să ceară României o implicare tot mai crescută în războiul din Afganistan (un război tot mai larg respins până și de către poporul american) în condițiile în care militarii români de-abia s-au întors din ceea ce până la urmă s-a dovedit a fi o aventură cu consecințe foarte grave pentru toată lumea, războiul din Irak. Mă număr printre cei care au văzut – și văd în continuare – în victoria de acum un an a Președintelui Barack Obama o șansă istorică a unui nou început pentru America și aliații săi (motivată de această mare speranță, am și făcut o donație campaniei electorale a actualului Președinte – mai mult simbolică, desigur, și respectând legile americane). Sunt convins că Președintele american păstrează în continuare toate marile sale premise pentru reușita unei viziuni câștigătoare

² Un exemplu din mai multele care pot fi date este cel al contractului prin care Guvernul român a atribuit companiei americane Bechtel, fără licitație, o lucrare în valoare de 2,3 miliarde de euro (autostrada Brașov-Borș). Într-un articol publicat în „Cotidianul”, în mai 2004 („*O indulgență păguboasă*”) am criticat cele întâmplate și m-am întrebat dacă nu cumva fusese vorba despre o nouă intervenție dinspre Administrația americană de la acea dată. La scurt timp după articolul meu, Ambasadorul american la București, Michael Guest, a răspuns cu câteva rânduri prin care dezmințea, fără niciun entuziasm și parcă mai mult obligat de regulile postului pe care îl ocupa, că Guvernul său ar fi intervenit în vreun fel și că ar fi fost ceva în neregulă cu atribuirea contractului. Pentru ca peste aproape șase ani, în vara anului 2009, ministrul Transporturilor de la acea dată, Radu Berceanu, să confirme oficial că contractul a fost atribuit cu încălcarea procedurilor legale și că „*Bechtel a fost un fel de cerință pentru ca România să intre în NATO*” (a se vedea ziarul „Ziua” din 2 iunie 2009: „*Radu Berceanu: Contractul cu Bechtel a fost o cerință pentru intrarea României în NATO*”).

pentru America, pentru aliații ei și pentru întreaga lume. Totodată, într-o paranteză oarecum în context, mi se pare greu de înțeles indiferența de două decenii a aliaților actuali ai României (inclusiv a Germaniei) față de perpetuarea și astăzi a consecințelor pe care românii le îndură din cauza odiosului Pact Hitler-Stalin. Indiscutabil, România trebuie să fie nu numai un beneficiar al apartenenței la NATO și UE, ci și un contributor la buna funcționare și consolidare a acestora. Însă această contribuție ar fi fost și ar fi cu atât mai substanțială cu cât România însăși – tratată și susținută ca un aliat, dar și constrânsă dacă era cazul să-și îndeplinească obligațiile la care s-a angajat – s-ar fi consolidat economic și democratic la standardele pe care propriul statut le presupunea. Iar pentru aceasta, așa cum cele două decenii „post-comuniste” au arătat cu prisosință, în relațiile cu România ar fi fost și este necesar ca aliații săi occidentali cei mai importanți să-și armonizeze strategiile, să le facă coerente și consecvente. Derogările de la criteriile aderării au fost probabil bine primite și de mulți dintre români, care au devenit, în sfârșit, nu-i așa, „europeni cu acte în regulă”. Oamenii politici de la București au fost însă cu siguranță cei mai încântați de ele (și cei mai recunoscători, probabil, pentru ele) – pentru că istoria va lega în mod fatal aderarea euroatlantică a țării de numele lor (nume de care în rest sunt legate mai ales guvernări mediocre și corupte). Însă aceleași derogări au drept consecință mai ales faptul că românii vor avea să achite – la scadențe, la termene și în cantumuri cu nimic derogatorii (ca toți marii și bogații lor aliați) – toate cotizațiile și celelalte contribuții (și chiar mai mult decât atât) la care conducătorii lor i-au angajat către organizațiile din care fac parte. O altă consecință este desigur și aceea că țara a devenit o piață de pe care bunurile și serviciile lor (ale unei economii de piață funcțională doar în documentele politicienilor de la Bruxelles și Washington) sunt scoase în număr tot mai mare de bunurile și serviciile aliaților occidentali, ale unor economii de piață demult funcționale – pentru care „derogările” ar fi un fapt cu totul de neimaginat. Dar aderarea cu derogări mai are și alte multe consecințe, dintre care mă voi mai opri numai la acelea generate de acceptarea României ca membră a UE în pofida marilor probleme pe care le avea și le are cu „capacitatea administrativă”, cu birocrăția gravă și corupția sistemică din administrație. Din cauza acestor probleme, românii – contributory fără derogări, la fel ca și englezii sau germanii, de exemplu, ale căror țări sunt, ca și România, membre ale UE, dar, din fericire pentru ele, și fără vreo derogare la capitolele „economie de piață funcțională”, „capacitate administrativă” etc – reușesc să „absoarbă” nici a zecea parte din fondurile structurale foarte mari care le sunt destinate teoretic³. Iar șansele ca Bruxellesul să ia în calcul vreo derogare de la condițiile și procedurile de accesare a acestor fonduri (condiții și proceduri adesea ele însele foarte complicate, birocratice și parcă intenționat descurajante) sunt și ele mai mult teoretice – deși, cel puțin din consecvență în rațiune, asemenea derogări s-ar fi impus cel puțin în raport cu derogările acceptate la capitole precum „capacitatea administrativă” sau „integritatea publică” în momentul primirii României în UE. Dacă nimic nu se va schimba în această privință, atunci oricine ar putea să creadă că derogările la care m-am referit au fost și sunt acceptabile exclusiv în legătură cu obligațiile și servituțile care le revin românilor din

³ A se vedea, cu titlu de exemplu, ziarul „Cotidianul”, *„România a consumat doar 8% din banii alocați de UE / Fondurile europene cheltuite într-un veac”*, 15 noiembrie 2009

faptul că țara lor este membră a UE și NATO, și nu și în legătură cu drepturile și avantajele de care ei ar trebui să beneficieze în virtutea aceluiași statut.

Cea de-a doua problemă care cred că a afectat în mare măsură evoluțiile din România post-comunistă a constat în aceea că partenerii occidentali ai României au acceptat ca Securitatea să joace un rol nepermis de mare, și de nefast, în evoluțiile la care mă refer. Încă din primii ani ai tranziției, agenții poliției politice comuniste au deținut și dețin controlul asupra unei bune părți a vieții politice, a economiei, justiției, serviciilor de informații, presei publice și private etc⁴. Un specific nefast românesc care a permis această situație a constat în conspirarea aproape totală, în toți anii de după 1990, a agenților Securității și a aparatului ei. Deși prin studiile lor foarte bine fundamentate, analiști avizați ai acestui fenomen au tras constat – dar și perfect inutil – semnalele de alarmă care trebuiau trase, există o largă percepție că autoritatea publică înființată prin lege (și așa foarte târziu) pentru deconspirarea poliției politice comuniste (CNSAS) a funcționat mai mult în sensul conspirării în continuare decât al deconspirării unei instituții care a adăugat la răul făcut în anii comunismului un rău aproape și mai mare făcut în ultimii douăzeci de ani. Unul dintre specialiștii cei mai autorizați ai acestui domeniu, el însuși înalt responsabil guvernamental în cercetarea „crimelor comunismului” din România, a deplâns public, recent, faptul că CNSAS refuză să facă publice numele a mii de ofițeri de Securitate, deși prin lege tocmai la aceasta este obligat⁵. Iar neaplicarea legii, inclusiv în acest caz, a constituit o încălcare a unuia dintre cele mai importante criterii (al „supremației legii”) pe care trebuie să le îndeplinească orice țară membră a Uniunii Europene. Nefiind o societate consolidată democratic (în care, în plus, oamenii Securității au ocupat și ocupă poziții dintre cele mai importante), societatea românească nu a putut să aibă nici în acest caz o reacție cât de cât adecvată. La aceasta s-a adăugat din păcate dezinteresul, pe care personal mi-l explic cu mare dificultate, responsabililor politici occidentali, parteneri ai omologilor lor români. Clarificarea trecutului celor de care destinul unei țări aliate a depins și depinde într-o atât de mare măsură ar fi fost numai în ultimă instanță o chestiune de ordin etic sau de (necesară) justiție istorică. Ea a fost și rămâne o chestiune care privește într-o mult mai mare măsură prezentul și viitorul României decât trecutul ei. Ea ar fi fost o premisă esențială a funcționării cu adevărat democratice a societății, a funcționării justiției, a diminuării fenomenului corupției și a uriașelor lui consecințe etc.

Justiția funcționează atât de problematic inclusiv din cauză că foarte mulți magistrați au fost oameni ai Securității (numai în ultimii patru-cinci ani presa a relatat despre sute de astfel de cazuri⁶) iar costul tăinuirii trecutului compromișător al fiecăruia dintre ei se

⁴ O foarte bună cunoscătoare a realităților românești sub acest aspect, scriitoarea germană de origine română Herta Müller, recent laureată a Premiului Nobel pentru literatură, aprecia că „*in jur de 40% dintre cei care se află astăzi la putere în România provin din vechea Securitate și se protejează între ei*” (ziarul „Cotidianul”, „*Herta Müller a criticat corupția din România la Frankfurt*”, 16 octombrie 2009)

⁵ Ziarul „Adevărul”, „*Marius Oprea: <Suntem conduși de circa 10.000 de ticăloși>*”, 21 ianuarie 2010

⁶ Se pot vedea cu titlu de exemplu: Ziarul „România liberă”, „*Cel puțin 129 de actuali magistrați au fost oamenii Securității*”, 28 octombrie 2005; Ziarul „România liberă”, „*Curtea de Casație,*

regăsește în multe dintre soluțiile pe care ei le dau – inclusiv în dosare ale unor importanți politicieni, ale unor cazuri de mare corupție etc. Iar atunci când se mai întâmplă ca trecutul unora dintre ei să fie dezvăluit, reacția magistraților și colegilor lor este una aproape sfidătoare. Două astfel de exemple, cele mai recente, sunt alegerea judecătoarei Florica Bejinaru ca președintă a Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), deși era binecunoscut faptul că aceasta a fost colaboratoare a Securității (ea însăși recunoscând public acest lucru), respectiv faptul că acțiunea cu care s-a adresat justiției fostul luptător anticomunist Vasile Paraschiv (victimă timp de aproape 25 de ani a abuzurilor Securității), pentru a fi trași la răspundere cei care l-au torturat, arestat și anchetat abuziv, a fost judecată și respinsă, în mod evident abuziv, la Înalta Curte de Casație și Justiție, de către judecătorul Nicolae Jidovu (care, în urmă cu mai mulți ani a fost deconspirat drept colaborator al Securității, pentru ca ulterior să fie promovată de la Judecătoria Sectorului 1 la instanța supremă). În considerarea faptului că existau suspiciuni serioase și chiar indicii că unii magistrați erau și agenți sau colaboratori ai actualelor servicii de informații, în cursul anului 2005 Legea statutului judecătorilor și procurorilor a fost completată cu o interdicție expresă în acest sens și cu obligația magistraților de a completa anual declarații din care să rezulte că se conformează aceste interdicții, stabilindu-se totodată obligația CSAT de a verifica realitatea declarațiilor menționate. Dorind să fiu informat asupra a ceea ce a întreprins CSAT pentru aplicarea reglementării amintite, la data de 8 decembrie 2009 am adresat acestei autorități o cerere în acest sens (atașată acestei scrisori). Deși, prin Legea accesului la informații, CSAT avea obligația să răspundă solicitării mele în termen de 10 zile (deci până la 19 decembrie 2009), un răspuns nu am primit nici la această dată. Tot în cursul anului 2005 aceeași lege a fost completată și cu obligația magistraților de a declara în scris dacă au avut sau nu calitatea de agenți sau colaboratori ai Securității, respectiv cu obligația CNSAS de a verifica aceste declarații și de a transmite rezultatele verificărilor CSM (pentru a fi atașate la dosarele profesionale ale magistraților păstrate de către CSM). În considerarea acestor prevederi legale, la data de 15 decembrie 2009 am adresat o cerere scrisă CSM pentru a-mi fi comunicate numele magistraților în legătură cu care s-au făcut verificări, precum și care a fost rezultatul în cazul fiecăreia dintre aceste verificări. La data de 19 ianuarie 2010 CSM mi-a transmis un răspuns scris prin care a ocolit, printr-un amplu expozeu privind dispoziții și proceduri legale care îmi erau bine cunoscute, răspunsul foarte precis pe care l-am solicitat (atașez corespondența pe care am avut-o cu CSM). Lipsa totală de transparență a acestor două autorități cu atribuții legale foarte importante este de natură să întărească și mai mult suspiciunile că între magistrați și fostele și actualele servicii de informații (dar și între acestea și oamenii politici și zona intereselor economice etc) există relații netransparente și în dezacord cu principiile constituționale și ale unei societăți democratice.

Un fapt care, sub aspectele menționate mai sus, afectează de asemenea statutul constituțional de independență al judecătorilor constă în „cenzura” pe care Serviciul Român de Informații, SRI (împreună cu o altă autoritate din sfera „siguranței naționale” –

asaltată de judecători dalmațieni”, 8 decembrie 2005; Ziarul “Ziua”, „*Magistrați dresați de Securitate*”, 10 aprilie 2006. Semnificativ este și faptul că până și despre fostul judecător al României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Marin Voicu, s-a aflat că a fost colaborator al Securității.

Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat, ORNISS) o exercită prin acordarea sau refuzul acordării avizului pentru certificatul de securitate (de acces la informații clasificate). O asemenea „cenzură”, exercitată față de judecători ulterior admiterii lor în magistratură și numirii de către Președintele României (la propunerea CSM), este nu doar neoportună în raport cu cursul firesc și legal al carierei profesionale a magistraților dar constituie și o premisă a unor decizii arbitrare și abuzive ale ofițerilor SRI (și funcționarilor ORNISS), de natură să afecteze și ea independența judecătorilor și buna funcționare a justiției. Obținerea „certificatului ORNISS” ar fi trebuit stabilită prin lege ca una dintre pre-condițiile admiterii în magistratură iar în cazurile în care ulterior instituțiile cu atribuții în protecția informațiilor clasificate constată că „certificatul ORNISS” se impune retras unui judecător sau altuia (în cadrul unei proceduri supusă controlului judiciar), judecătorul în cauză ar trebui exclus din magistratură. Deși oarecum în altă ordine de idei, se impune menționat și faptul că repartizarea aleatorie a cauzelor (care a fost raportată de către CSM ca fiind „implementată la nivelul tuturor instanțelor de judecată în perioada august 2004 – martie 2005 în acord cu dispozițiile din planul de acțiune privind strategia de reformă a sistemului judiciar”) este departe de a fi realizată și respectată în practica multor instanțe judecătorești – realitatea aceasta constituind un secret al lui Polichinelle, care este ocolit cu grijă de aproape întreg sistemul judiciar însă care afectează și el în mod semnificativ independența și imparțialitatea actului de justiție și, în consecință, dreptul fundamental al justițiabililor la un proces echitabil.

În practic toți anii de după 1990 au existat numeroase date că personalul „noilor” servicii secrete a fost și este format într-o mare proporție din agenți ai poliției politice comuniste și că acest fapt s-a repercutat pe măsură în funcționarea acestor instituții, inclusiv prin implicarea lor netransparentă și nedemocratică în influențarea vieții politice, în zona intereselor economice ori prin ingerințe neconstituționale și nelegitime în activitatea justiției. Ponderea mare a foștilor angajați ai Securității în noile servicii de informații a fost o consecință directă inclusiv a faptului că prin legile de organizarea a acestora, adoptate la scurt timp după 1990 (și rămase ca atare în vigoare și în prezent) a fost permisă o asemenea continuitate în cazul foștilor ofițeri de Securitate – în timp ce prin aceleași reglementări, printr-un paragraf vrînd parcă să fie o ironie cinică, o asemenea interdicție a fost stabilită doar pentru „informatorii și colaboratorii” respectivilor ofițeri (art 27 din Legea nr 14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI). Prezența masivă a ofițerilor Securității în noile servicii de informații, criticată constant de o parte a societății civile și presei, a fost facilitată și de totala secretomanie a conducerii acestor servicii cu privire la acest aspect⁷. Deconspirarea în conformitate cu legea a foștilor agenți ai poliției politice comuniste constituie în continuare o restanță inacceptabilă și plină de consecințe în pofida declarațiilor repetate foarte optimiste ale actualului Președinte al României, care a insistat în mod repetat asupra numărului mare de dosare ale Securității (circa 2 milioane) care au fost predate CNSAS. Declarațiile șefului statului ridică însă ele însele semne de întrebare în condițiile unei anumite inconsecvențe a acestora. Astfel, ulterior

⁷ Unul din numeroasele exemple în acest sens îl constituie o solicitare scrisă pe care eu am adresat-o în cursul anului 2002 conducerii Serviciului Român de Informații pentru a-mi fi comunicată ponderea (procentul) ofițerilor de Securitate în totalul personalului acestui serviciu. SRI a refuzat furnizarea acestei informații „motivînd” că această cifră nu poate fi făcută publică întrucât constituie o „informație utilă unui eventual potențial adversar”.

repetatelor declarații privind predarea unui mare număr de dosare către CNSAS, în vara anului 2009, șeful statului a informat că la acel moment începuse predarea abia a „dosarelor foștilor ofițeri de Securitate din anii '50”⁸. O anumită semnificație în același sens are și faptul că în arhivele Securității predate CNSAS nu se regăsesc numeroase dosare ale unor persoane în legătură cu care există informații verificabile că s-au aflat sub urmărirea Securității (fac parte din această categorie), dar și ale unor importante persoane publice despre care există informații de asemenea verificabile că au avut calitatea de agenți sau colaboratori ai Securității. Un caz din această ultimă categorie este chiar al actualului Președinte al României, care în anii regimului comunist a îndeplinit funcția de șef al unei Agenții guvernamentale în Occident (iar în arhiva Ministerului Apărării Naționale există documente care atestă oficial legăturile actualului Președinte cu Securitatea).

Actualele servicii de informații – exercitând o influență cu totul excesivă, ilegitimă și nedemocratică în sfera vieții politice și economice, a afacerilor și justiției etc – sunt instituțiile care s-au sustras practic cu totul proceselor de reformă. Între multe altele, este relevant faptul că Legea nr 51/1991 privind siguranța națională a României, reglementare-cadru pentru organizarea serviciilor de informații, a fost adoptată anterior adoptării Constituției „post-comuniste” a României, fără să sufere nici cea mai mică modificare în toți cei aproape 19 trecuți de la intrarea ei în vigoare. Cu deosebire în ultimii 8 – 10 ani, mai ales organizațiile de drepturile omului au formulat critici repetate cu privire la „legile siguranței naționale”: Legea nr 51/1991, Legea nr 14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI, Legea nr 1/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Informații Externe (SIE). Președintele României și guvernele de după 2004 au anunțat mai multe „pachete de legi ale siguranței naționale”, care vizau în special reorganizarea serviciilor de informații. Însă nimic din aceste proiecte nu s-a finalizat, existând indicii credibile că acest lucru s-a întâmplat în special din cauza opoziției venite din interiorul serviciilor de secrete. Iar printre consecințele acestui fapt se numără și următoarele:

- serviciile de informații sunt organizate în continuare ca structuri militare (cu toate că Recomandarea 1402 (1999) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la controlul asupra serviciilor secrete interne prevede că *"Este preferabil ca serviciile secrete interne să nu fie organizate ca structuri militare. Nici serviciile de informații civile nu trebuie organizate pe sistem militar sau semi-militar"*);

- se menține dreptul serviciilor secrete de a desfășura activități economico-financiare proprii, care scapă practic oricărui control din afară (acest fapt contravine de asemenea Recomandării 1402/1999 Adunării Parlamentare a Consiliului Europei care cere ca serviciile secrete să fie finanțate exclusiv de la bugetul de stat); art 42 din Legea SRI prevede în mod expres că fondurile bănești necesare pentru desfășurarea activităților SRI se asigură atât de la „*bugetul de stat*” cât și din „*venituri extrabugetare*” iar prin art 21 din Legea SIE este stabilit că acest Serviciu „*desfășoară activități cu caracter economic*”; Recomandarea europeană mai prevede și ca serviciile secrete interne să nu poată fi folosite ca „*instrumente politice*”;

⁸ A se vedea, de exemplu, ziarul „Gândul”, „*Tinichigiu și filosof. Băsescu, mărturisiri necenzurate către Liiceanu*”, 18 iunie 2009

- personalul serviciilor secrete se sustrage complet reglementărilor privind interdicțiile, incompatibilitățile și conflictele de interese aplicabile personalului care ocupă funcții publice (Legea „anticorupție” nr 161/2003);

- legile menționate cuprind prevederi neconstituționale, unele dintre acestea fiind vădit neconstituționale (de exemplu, prin art 6 din Legea SIE este prevăzut că directorul Serviciului este numit de către CSAT, la propunerea Președintelui României, în timp ce prin Constituția României (art 65) este stabilit că această competență aparține Parlamentului).

Faptul că legile menționate sunt depășite, neconforme în bună parte cu statutul unei țări membră a Consiliului Europei, UE și NATO, a fost și este folosit de către serviciile secrete (și de către oamenii politici interesați) pentru acțiuni și atitudini contrare principiilor unei societăți democratice. Un exemplu din sfera aceleiași relații neconstituționale și nedemocratice cu autoritatea judecătorească – un exemplu care, probabil spre deosebire de multe altele de același gen, a devenit public doar din inabilitatea unor ofițeri ai SRI – a fost acela în care ofițeri ai SRI au cerut explicații conducerii unui tribunal județean întrucât judecătorii acelei instanțe s-au adresat Comisiei Europene, Parlamentului European și Consiliului Europei pentru a informa în legătură cu ceea ce magistrații au numit "*presiunile și discreditarea la care este supusă justiția din România*". Conducerea SRI a răspuns protestelor practic generalizate cauzate de cele întâmplare caracterizând acțiunea sa deplin legală în sensul în care buna funcționare a justiției ar constitui „una dintre valorile pe care SRI este obligat să le apere în conformitate cu dispozițiile Legilor nr 51/1991 și 14/1992” (a se vedea Comunicatul Biroului de presă al SRI din 29 mai 2009, la <http://www.sri.ro/subpagini/356/precizare-de-presa.html>). Există de asemenea informații credibile, provenite din mediul judiciar, că SRI întreprinde acțiuni de genul celor menționate chiar pe baza unei decizii, clasificate și ea, a CSAT.

În pofida unei totale lipse de transparență și sub acest aspect, presa din țară și internațională a reușit să obțină totuși informații care atestă inclusiv dezvoltarea cu totul excesivă structural-instituțională a serviciilor secrete și a cheltuielilor cu organizarea și funcționarea acestora⁹. Analizii și experții organizațiilor de drepturile omului au criticat

⁹ În primăvara anului 2006, ziarul „Adevărul” a publicat un serial, fundamentat inclusiv pe o analiză a organizației internaționale "European Digital Rights" care, între altele arăta că pentru acțiunile de ascultare a telefoanelor din România "*costurile sunt absurd de ridicate raportate la bugetul țării*". Numai în 2005, pentru ascultări s-au cheltuit 118 milioane de euro. România, țara cu nivelul "albastru" (precaut), al amenințărilor teroriste, depășea Statele Unite la numărul de interceptări telefonice (țară care după septembrie 2001 continuă să se afle sub amenințarea terorismului). Raportat la populația celor două țări, în România au avut loc de 14 ori mai multe interceptări telefonice decât în Statele Unite. Un articol din același ziar (intitulat sugestiv "*România, campioana mondială a serviciilor secrete / Cei mai mulți <securiști> pe cap de locuitor*") informa despre faptul că SRI are de 6 ori mai mulți ofițeri la un milion de locuitori decât serviciul omolog american, FBI (și că are 571 de ofițeri SRI la milionul de locuitori, în timp ce Germania are 89, iar Franța 98). O analiză de ultimă dată publicată în cotidianul "La Repubblica" și citată de ziarul "Gândul" (8 februarie 2010, "*Am ajuns lideri ai spionajului mondial / Țara tuturor serviciilor*") arată că din declarațiile unor foști directori ai serviciilor secrete române rezultă că România are "*cel puțin 60 de agenți de securitate la sută de mii locuitori, în vreme de britanicii au 6, iar americanii 9*".

de asemenea în mod constant numărul excesiv de mare al serviciilor secrete, arătând că este nejustificat să existe asemenea instituții la nivelul Ministerului de Interne și al Ministerului Justiției, precum și alte servicii secrete precum Serviciul de Protecție și Pază (SPP) și Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS). Problematika alocațiilor bugetare de asemenea foarte mari pentru serviciile secrete a constituit și ea un subiect al criticilor repetate. Astfel, cel mai recent, cu ocazia adoptării bugetului de stat pe 2010, presa a criticat fondurile foarte mari repartizate și de această dată serviciilor secrete, în condiții de austeritate severă datorată crizei economice. Bugetul alocat principalelor patru servicii secrete este mai mare decât cel cumulat al ministerelor Comunicațiilor, Culturii și Afacerilor Externe (iar bugetul STS, în legătură cu care au existat informații că în recente alegeri prezidențiale ar fi sprijinit candidatul actualului partid aflat la guvernare, este cu aproape 40% mai mare decât în 2009)¹⁰.

Corupția din România, ale căror costuri cumulate din anii de după 1990 se ridică la mai multe zeci de miliarde de euro, are ca una dintre cauzele principale influența masivă, netransparentă și ilegală exercitată de oamenii și structurile Securității. Responsabilii politici au renunțat aproape cu totul până și la retorica „luptei împotriva corupției” (într-o țară în care fenomenul corupției este de aproape un deceniu și jumătate unul sistemic și având consecințe dintre cele mai grave dar în care nici până astăzi nici un oficial de rang înalt nu a fost condamnat pentru corupție). Un exemplu al lipsei totale de credibilitate a discursului public al înalților responsabili guvernamentali despre „lupta împotriva corupției” este chiar al actualului Președinte al României (el însuși acuzat, inclusiv în justiție, de acte grave de corupție). În încercarea de a-și face credibil discursul public, mai ales pentru a obține capital electoral, în toții anii de după 2004, în care a îndeplinit funcția de Președinte, Traian Băsescu a exprimat în repetate rânduri critici severe cu privire la modul în care trei „oameni de afaceri” (Sorin Ovidiu Vântu, Dinu Patriciu și Dan Voiculescu, pe care i-a numit explicit „oligarhi”, „moguli” etc) s-au folosit ori au încercat să se folosească de influența lor în raport cu oamenii politici, responsabilii guvernamentali ori reprezentanții altor autorități publice pentru a obține privilegii nelegitime în detrimentul interesului public. Însă în afara unor asemenea vituperări, nu este cunoscut nici un gest al Președintelui în sensul declarațiilor sale publice, cu toate că prin Constituția României el avea și are obligația de a veghea la respectarea legii fundamentale și la buna funcționare a autorităților publice, inclusiv în sensul respectării principiului constituțional al „*egalității cetățenilor, fără privilegii și discriminări în fața legii și a autorităților publice*”. Or Președintelui îi era și îi este bine cunoscut faptul (ca să dau numai acest exemplu) că instituții importante de presă aparținând celor trei „oameni de afaceri” funcționează, în București, în spații locative foarte mari, proprietate publică – spații pentru care cei trei plătesc chirii de câteva zeci de ori mai mici în comparație cu cele practicate pe piața liberă din Capitală (obținând astfel, multianual, în detrimentul veniturilor bugetare publice, beneficii financiare injuste de ordinul zecilor de milioane de euro). La data de 18 decembrie 2009, pe baza Legii accesului la informații, am adresat Președintelui o cerere scrisă (o anexă de asemenea), prin care am solicitat să-mi fie comunicate informații privind demersurile întreprinse de către acesta pentru ca să

¹⁰ Ziarul „Evenimentul zilei”, „*Serviciile secrete nu strâng curea în criză*”, 4 ianuarie 2010

înceteze tratamentul privilegiat de care cei trei „oameni de afaceri” au beneficiat, timp de aproape zece ani, din partea autorităților publice. Deși termenul legal a fost împlinit încă din 19 decembrie 2009, Administrația Prezidențială nu a dat niciun răspuns cererii pe care i-am adresat-o. Se mai impune precizat și faptul că cei trei oameni de afaceri sunt inculpați pentru grave acte de corupție (judecarea lor trenînd de foarte mult timp) și / sau sunt acuzați de legături cu Securitatea (în cazul unuia dintre ei acuzația fiind deja probată cu documente provenind din arhiva Securității).

Excelență,

Dacă cele câteva argumente ale mele au avut darul de a vă convinge măcar și numai parțial, vă adresez, Dumneavoastră și Guvernului Dumneavoastră, rugămintea să le aveți în vedere în sensul în care am încercat să vi le supun atenției. Nu pot să existe dubii cu privire la recunoștința pe care românii o datorează ajutorului generos primit în ultimele două decenii din partea țării Dumneavoastră. În același timp sunt sigur că această recunoștință va fi mult mai mare atunci când va deveni încă și mai clar că Guvernul și țara Dumneavoastră au făcut chiar tot ce ar s-ar fi putut face pentru un aliat al cărui destin istoric s-a aflat și se află într-o mare încercare.

Vă rog să agreeți, Excelență, expresia înaltei mele considerații.

Valerian Stan

19 februarie 2010

----- Original Message -----

From: Valerian Stan

To: procetatean@presidency.ro

Sent: Tuesday, December 08, 2009 5:03 PM

Subject: Cerere de informatii publice

Domnului General Ion Oprisor
Secretarul Consiliului Suprem de Apărare a Țării

Domnule General,

În luna iulie 2005, prin Legea nr 247/2005, Legea nr 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost completată cu următoarele dispoziții:

"Art. 7 - (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora și personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) completează, anual, o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(3) Consiliul Suprem de Apărare a Țării verifică, din oficiu sau la sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii ori a ministrului justiției, realitatea declarațiilor prevăzute la alin. (2)."

Va rog sa-mi comunicati urmatoarele informatii de interes public:

1. numele, prenumele, calitatea persoanelor prevazute la alin 1 si institutia din care fac parte in legatura cu care CSAT a facut verificari in conformitate cu prevederile alin 3
2. din initiativa cui si la ce data a fost facuta fiecare dintre aceste verificari
3. care a fost rezultatul fiecăreia dintre aceste verificari.

Va multumesc,
Valerian Stan

----- Original Message -----

From: Valerian Stan

To: informarepublica@csm1909.ro

Sent: Tuesday, December 15, 2009 7:56 PM

Subject: Valerian Stan - Cerere de informatii publice

Catre Consiliul Superior al Magistraturii

In luna iulie 2005, prin Legea nr 247/2005, Legea nr 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost completată cu următoarele dispoziții:

"Art. 6 - (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat magistraților și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.

(2) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică declarațiile prevăzute la alin. (1). Rezultatele verificărilor se atașează la dosarul profesional.

(3) Dispozițiile Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică se aplică în mod corespunzător."

Va rog sa-mi comunicati urmatoarele informatii de interes public:

1. cate verificari au fost facute in baza art 6 din Legea nr 303/2004, cu privire la judecatori si procurori, si care au fost rezultatele acestora
2. numele, prenumele si institutia din care fac parte judecatorii si procurorii in legatura cu care s-au facut verificari si care a fost rezultatul in cazul fiecareia dintre aceste verificari.

Va multumesc,

Valerian Stan

Bucuresti

Str Tolbei nr 2, Bl C59, Sc 1, Ap 23, Sector 6

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

BIROUL DE INFORMARE PUBLICĂ ȘI RELATII CU MASS MEDIA

NR:4/37509/1154/BIPRMM

Data:19.01.2010

Domnului Valerian Stan

Stimate domn,

Ca urmare a cererii dumneavoastră formulată în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, înregistrată la Biroul de Informare Publică și Relații cu Mass Media sub nr.37509/1154/2009, vă comunicăm următoarele:

Până în prezent Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a comunicat Consiliului Superior al Magistraturii un număr de 1728 decizii și adeverințe pronunțate sub imperiul *Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică*, precum și sub imperiul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privitoare la verificarea declarațiilor depuse de judecători, procurori, magistrați asistenți, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, în conformitate cu prevederile art. 6 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Adeverințele prevăzute la art.8 lit.b și art. 9 din OUG nr. 24/2008 se publică potrivit art.10 pe pagina de internet a CNSAS.

"... Art. 8 - Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității ia în discuție nota de constatare și, după caz: ...

b) infirmă nota de constatare și dispune Direcției juridice eliberarea unei adeverințe din care să rezulte că persoana verificată nu a avut calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia.

Art. 9 - În cazul în care din nota de constatare rezultă că nu există date sau documente privind calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia pentru persoana care a făcut obiectul verificării, Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității dispune eliberarea unei adeverințe în acest sens.

Art. 10 ... alin. (2) Adeverințele prevăzute la art. 8 lit. b) și art. 9 se publică de îndată pe pagina proprie de internet a Consiliului Național pentru Studierea

Adresa: București, Str. Calea Plevnei, Nr.141, Sector 6,

Fax: 3116950

Web: www.csm1909.ro

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

BIROUL DE INFORMARE PUBLICĂ ȘI RELATII CU MASS MEDIA

Arhivelor Securității și pot fi contestate la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București de către orice persoană interesată, în termen de 30 de zile de la publicarea lor. ”

Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat CNSAS încă din 7 octombrie 2005 verificarea declarațiilor date de 6138 magistrați cu privire la apartenența sau neapartenența acestora ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, soluționarea unora dintre acestea fiind încă în curs. Și în prezent, datorită fluctuațiilor existente în sistemul judiciar Consiliul Superior al Magistraturii continuă să transmită CNSAS datele de stare civilă ale magistraților, necesare efectuării verificărilor.

Din totalul deciziilor și adeverințelor remise până în prezent Consiliului Superior al Magistraturii, **2 decizii nedefinitive** atestă colaborarea cu organele de securitate, ca poliție politică, a **doi judecători în funcție**.

Consiliul Superior al Magistraturii nu deține date cu privire la identitatea persoanelor în legătură cu care aceste hotărâri definitive au fost pronunțate deoarece nu este parte în proces. CSM a luat la cunoștință de existența celor două decizii ca urmare a comunicatelor de presă întocmite de către CNSAS.

Decizia irevocabilă, pronunțată potrivit OUG nr. 24/2008, se publică în Partea a-III-a a Monitorul Oficial și în acest mod ea este adusă la cunoștința opiniei publice, inclusiv a Consiliului Superior al Magistraturii.

Practica C.S.M. este constantă în sensul că, în situația pronunțării unei hotărâri irevocabile în sensul admiterii acțiunii în constatare formulată de CNSAS, transmite organelor de urmărire penală documentele necesare în vederea efectuării de cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de fals în declarații.

În privința procurorilor, precizăm că există un număr de **2 decizii definitive** care atestă colaborarea cu organele de securitate, ca poliție politică, respectiv Erdos Andrei de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Odorheiu Secuiesc și Bostan Teodoru de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Buhuși, ambii fiind, în prezent, pensionați.

Consiliul Superior al Magistraturii a transmis organelor de urmărire penală documentele necesare în vederea efectuării de cercetări penale împrejurarea ce rezultă și din comunicatul de presă din data de 15.05.2009 care poate fi accesat urmând link-ul: http://www.csm1909.ro/csm/linkuri/14_05_2009_23422_ro.doc.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

BIROUL DE INFORMARE PUBLICĂ ȘI RELATII CU MASS MEDIA

Legea nr.303/2004 prevede că:

“ ... Art. 6 - (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat magistraților și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.

(2) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică declarațiile prevăzute la alin. (1). Rezultatele verificărilor se atașează la dosarul profesional.

(3) Dispozițiile Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică se aplică în mod corespunzător.

Art. 7 - (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora și personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) completează, **anual**, o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(3) Consiliul Suprem de Apărare a Țării verifică, din oficiu sau la sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii ori a ministrului justiției, realitatea declarațiilor prevăzute la alin. (2).

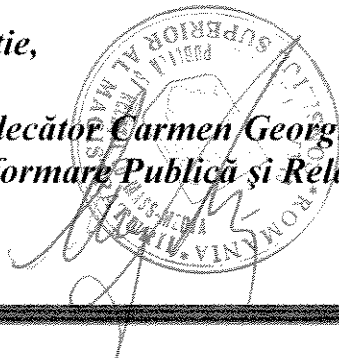
(4) Încălcarea dispozițiilor alin. (1) conduce la eliberarea din funcția deținută, inclusiv cea de judecător sau procuror.”

Articolul 48 din Legea 303/2004 prevede în aliniatul 10 următoarele:

“10) Nu pot fi numiți în funcții de conducere judecătorii care au făcut parte din serviciile de informații înainte de 1990 sau au colaborat cu acestea ori judecătorii care au un interes personal, ce influențează sau ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate și imparțialitate a atribuțiilor prevăzute de lege.”

Cu deosebită considerație,

Judecătore Carmen Georgică
Biroul de Informare Publică și Relații cu Mass Media

Adresa: București, Str. Calea Plevnei, Nr.141, Sector 6,

Fax: 3116950

Web: www.csm1909.ro

--- On **Fri, 12/18/09**, **Dragos Stan <sdragos2007@yahoo.com>** wrote:

From: Dragos Stan <sdragos2007@yahoo.com>

Subject: Solicitare de informatii

To: procetatean@presidency.ro

Date: Friday, December 18, 2009, 12:19 PM

**Domnului Traian Băsescu
Președintele României**

Domnule Președinte,

Așa cum vă este cunoscut, instituții importante de presă aparținând trusturilor oamenilor de afaceri Sorin-Ovidiu Vântu, Dinu Patriciu și Dan Voiculescu își au sediile, de circa opt ani, în clădirea Casei Presei Libere, proprietate de stat, aflată în administrarea Regiei Autonome - Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat (RA-APPS). Pentru spațiile foarte mari închiriate, trusturile celor trei oameni de afaceri plătesc chirii de câteva zeci de ori mai mici în comparație cu cele practicate pe piața liberă din București – obținând astfel, multianual, în detrimentul veniturilor bugetare publice, beneficii financiare injuste de ordinul zecilor de milioane de euro. Tratatamentul de care beneficiază cei trei oameni de afaceri din partea Guvernului este unul în mod evident privilegiat, în dezacord flagrant cu principiul egalității cetățenilor, fără privilegii și discriminări, în fața legii și a autorităților publice, principiu statuat prin Constituția României.

În perioada de după 2004, în care ați îndeplinit funcția de Președinte, ați exprimat în repetate rânduri critici cu privire la modul în care cei trei oameni de afaceri (pe care i-ați numit explicit „oligarhi” și „moguli”) s-au folosit ori au încercat să se folosească de influența lor în raport cu oamenii politici, responsabilii guvernamentali ori reprezentanții altor autorități publice pentru a obține privilegii nelegitime în detrimentul interesului public.

În considerarea rolului care v-a revenit prin Constituția României, acela de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice, vă rog să mi se comunice demersurile pe care le-ați întreprins în perioada 20 decembrie 2004 – 18 decembrie 2009 pentru ca să înceteze tratamentul privilegiat de care cei trei oameni de afaceri au beneficiat din partea autorităților publice.

Cu stimă,
Dragoș Stan
București, str Tolbei nr 2, bl C59, sc 1, ap 23, sector 6